

NOTARŲ ATLYGINIMO DYDŽIŲ (ĮKAINIŲ) NUSTATYMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Notarų atlyginimo dydžių (įkainių) nustatymo metodika (toliau – Metodika) nustato notarų atlyginimo už notarinius veiksmus dydžių (įkainių) (toliau – įkainiai) nustatymo kriterijų taikymo, įkainių apskaičiavimo ir perskaičiavimo tvarką.

2. Metodikos tikslas – užtikrinti skaidrų, ekonomiškai pagrįstą, Lietuvos Respublikos notariato įstatyme įtvirtintais įkainių nustatymo kriterijais paremtą įkainių apskaičiavimą.

3. Metodikoje vartojamos sąvokos:

3.1. **Faktiškai atsirandanti marža** – grynujų pajamų, gaunamų už faktiškai atliktus notarinius veiksmus, ir sąnaudų santykis.

3.2. **Labai maža ir maža valstybės valdoma įmonė** – įmonė, kuri atitinka Lietuvos Respublikos įmonių atskaitomybės įstatyme nustatytą labai mažos ir mažos valstybės valdomos įmonės kategoriją.

3.3. **Marža** – grynujų pajamų už vieną notarinį veiksmą ir notarinio veiksmo savikainos santykis, išreikštas procentais nuo apskaičiuotos notarinio veiksmo savikainos.

3.4. **Notarinio veiksmo savikaina** – notarinio veiksmo sąnaudos, tenkančios vienam notariniam veiksmui.

3.5. **Notarinio veiksmo sąnaudos** – notaro faktinės išlaidos, patirtos atliekant notarinį veiksmą. Į notarinio veiksmo sąnaudas įtraukiami privalomi sumokėti mokesčiai ir leidžiami atskaitymai, susiję su individualios veiklos pajamų gavimu.

3.6. **Notarinis veiksmas** – Lietuvos Respublikos notariato įstatymo 26 straipsnyje nurodytas notaro atliekamas veiksmas, taip pat šiame įstatyme nurodytas sandorio projekto parengimas, konsultacija ar techninė paslauga.

3.7. **Notaro atlyginimo už notarinį veiksmą dydžio (įkainio) įvertis** (toliau – įkainio įvertis) – konkretaus notarinio veiksmo sąnaudų ir maržos suma, apskaičiuota netaikant kryžminio subsidijavimo kriterijaus.

3.8. **Notaro gaunamas faktinis atlygis** – notaro faktiškai gaunamos grynosios pajamos, apskaičiuotos iš notaro pajamų, gautų už notarinius veiksmus, atėmus patirtas notaro sąnaudas, kai pajamos viršija sąnaudas.

3.9. **Pajamos už notarinius veiksmus** – notarų įplaukos, neįskaitant pridėtinės vertės mokesčio, gautos už notarinį veiksmą, padaugintos iš faktiškai atliktų notarinių veiksmų skaičiaus.

3.10. **Pajamos už notarinį veiksmą** – notaro įplaukos, neįskaitant pridėtinės vertės mokesčio, gautos už notarinį veiksmą.

II SKYRIUS ĮKAINIŲ NUSTATYMO KRITERIJAI

4. Įkainiai apskaičiuojami atsižvelgiant į Notariato įstatymo 19¹ nustatytus kriterijus:

4.1. tvirtinamo sandorio ar kito notarinio veiksmo vertės kriterijų – tais atvejais, kai galima objektyviai nustatyti tvirtinamo notarinio veiksmo vertę, nustatomas procentinis įkainis, kuris skaičiuojamas nuo notarinio veiksmo vertės (toliau – procentinis įkainis);

4.2. atliekamo notarinio veiksmo ar teikiamos paslaugos pobūdžio kriterijų – Lietuvos Respublikos Vyriausybė identifikuoja socialiai jautrius notarinius veiksmus (artimų giminių sandoriai, notariniai veiksmai kurie turi būti prieinami daugumai visuomenės narių, ir pan.), todėl

įkainiai už tokių notarinių veiksmų atlikimą gali būti mažesni, nei apskaičiuota jų vidutinė savikaina;

4.3. notaro ekonominio nepriklausomumo užtikrinimo kriterijų, kuriuo remiantis turi būti užtikrintas:

4.3.1. notarinių veiksmų sąnaudų padengimas;

4.3.2. vidutinis notaro atlygis, kuris susideda iš:

4.3.2.1. pajamų, gautinų už notaro, kaip teisės profesionalo darbą, atitinkančių Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo ir apygardų teismų teisėjų gaunamo neto darbo užmokesčio vidurkį (toliau – teisėjų darbo užmokesčio vidurkis);

4.3.2.2. pajamų, gautinų už notaro biuro darbo organizavimą, atitinkančių labai mažų ir mažų valstybės valdomų įmonių vadovų gaunamos neto mėnesinės algos (pastovioji dalis kartu su kintamąją dalimi) vidurkį (toliau – VVI vadovų darbo užmokesčio vidurkis);

4.3.2.3. papildomos profesinės veiklos rizikos kompensacijos, kurią sudaro 14 proc. Metodikos 4.3.2.1 ir 4.3.2.2 papunkčiuose nurodytų pajamų;

4.4. notaro privalomos profesinės veiklos ir civilinės atsakomybės rizikos kriterijų – kaip papildomos notarų sąnaudos įvertinama notarinių veiksmų atlikimo pasekmių ir žalos atsiradimo rizika, apskaičiuojama pagal šią formulę:

$$ca_{vid} = (\check{Z}_{vid} - I\check{S}M) * P \quad (1),$$

kai:

ca_{vid} – notaro profesinės veiklos ir civilinės atsakomybės rizikos kompensacija;

\check{Z}_{vid} – vidutinė galima žala;

P – tos žalos tikimybė, nustatoma kaip vidutinis bylų dėl žalos atlyginimo nagrinėjimo laikotarpis, išreikštas metais;

$I\check{S}M$ – notaro pagal notarų profesinės civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą gautina išmoka;

4.5. kryžminio subsidijavimo kriterijų – nuostoliai, kuriuos numatoma patirti dėl socialiai jautrių notarinių veiksmų, už kurių atlikimą nustatomi mažesni įkainiai, nei apskaičiuota notarinio veiksmo savikaina, perkeliama pelningiems notariniams veiksams kaip papildoma notarinio veiksmo sąnaudų dalis;

4.6. sąnaudų kriterijų – apskaičiuojant įkainius įvertinama notarinių veiksmų savikaina.

III SKYRIUS

ĮKAINIŲ APSKAIČIAVIMAS IR ĮKAINIŲ LENGVATŲ NUSTATYMAS

5. Įkainiai apskaičiuojami 2 etapais. 1-ajame etape nustatoma notarinių veiksmų savikaina ir vidutinis visų notarų gaunamas faktinis atlygis, o 2-ajame etape, taikant maržą, nustatomi įkainiai.

6. 1-asis etapas vykdomas tokia tvarka:

6.1. Nustatomi atskirų notarinių veiksmų grupių, kurių sąrašą tvirtinta teisingumo ministras, notarinių veiksmų skaičius, šių grupių vidutinės pajamos už notarinius veiksmus pagal Metodikos 1 priede pateiktą algoritmą ir šių grupių vidutinės notarinių veiksmų sąnaudos.

6.2. Nustatomi atskirų atliktų notarinių veiksmų, nurodytų notarinių veiksmų grupių sąraše, skaičius, vidutinės pajamos už notarinį veiksmą ir vidutinės notarinio veiksmo sąnaudos. Vidutinės pajamos už vieną notarinį veiksmą apskaičiuojamos pagal Metodikos 2 priede pateikiamą algoritmą.

6.3. Kiekvieno notarinio veiksmo savikaina apskaičiuojama pagal Metodikos 3 priede pateiktą algoritmą:

6.3.1. Kiekvieno notaro darbo užmokesčio fondo sąnaudos (toliau – DUFS), patirtos vienam notariniam veiksmui atlikti, išskaidomos tokia tvarka:

6.3.1.1. DUFS paskirstomos pagal atskiras notarinių veiksmų grupes vadovaujantis teisingumo ministro tvirtinamoje apklausos dėl notaro ir notaro padėjėjo (-ų) patiriamų laiko

sąnaudų atliekant notarinius veiksmus anketoje (toliau – Anketa) pateiktais laiko sąnaudų duomenimis.

6.3.1.2. Kiekvienai notarinių veiksmų grupei proporcingai pagal darbo laiko sąnaudas priskirta DUFS dalis atskiriems notariniams veiksmams paskirstoma proporcingai pagal tų notarinių veiksmų skaičių. Kiekvienam notariniam veiksmui atlikti tenkanti bendra DUFS dalis padalijama iš bendro tų notarinių veiksmų skaičiaus – gaunama notaro i darbo užmokesčio fondo dalis notarinio veiksmo j savikainoje – $duf_{i,g,j}$.

6.3.2. Bendrai visų notarų visos kitos patirtos sąnaudos išskiriamos į kintamąsias ir pastoviąsias sąnaudas. Prie kintamųjų sąnaudų priskiriamos tos, kurios kinta keičiantis notarinių veiksmų skaičiui, o prie pastoviųjų – tos, kurios nekinta keičiantis notarinių veiksmų skaičiui. Pastoviosioms sąnaudoms taip pat priskiriami ir notarų mokami mokesčiai. Šiam atskyrimui taikytina tiesinės regresijos metodika.

6.3.3. Padalijus visų kiekvieno notaro patirtų kintamųjų ir pastoviųjų sąnaudų sumas iš bendro notarinių veiksmų skaičiaus apskaičiuojamos kintamųjų sąnaudų dalys nustatant notarinių veiksmų savikainą.

6.3.4. Kiekvieno notarinio veiksmo savikaina ir sąnaudos apskaičiuojamos pagal šias formules:

$$c_{i,g,j} = duf_{i,g,j} + k_{i,j} + ps_{i,j} \quad (2),$$

$$S_{i,g,j} = c_{i,g,j} \times q_{i,j} \quad (3),$$

kai:

$c_{i,g,j}$ – notarinio veiksmo j savikaina;

$duf_{i,g,j}$ – notaro i darbo užmokesčio fondo dalis notarinio veiksmo j savikainoje;

$k_{i,j}$ – notaro i kitų kintamųjų sąnaudų dalis notarinio veiksmo j savikainoje;

$ps_{i,j}$ – notaro i pastoviųjų sąnaudų dalis notarinio veiksmo j savikainoje;

$S_{i,g,j}$ – notarinio veiksmo ar notarinių veiksmų grupės sąnaudos;

$q_{i,j}$ – notaro i notarinių veiksmų j skaičius.

6.4. Kiekvieno notarinio veiksmo ar notarinių veiksmų grupės faktiškai atsirandanti marža nustatoma pagal šią formulę:

$$\mu_{i,g,j} = (I_{i,g,j} - S_{i,g,j}) / S_{i,g,j} \times 100 \quad (4),$$

kai:

$\mu_{i,g,j}$ – faktiškai atsirandanti marža;

$I_{i,g,j}$ – pajamos už notarinį veiksmą ar notarinių veiksmų grupės pajamos už notarinius veiksmus;

$S_{i,g,j}$ – notarinio veiksmo ar notarinių veiksmų grupės sąnaudos.

6.5. Nustatomas kiekvieno notarinio veiksmo vidutinis įkainio įvertis pagal Metodikos 3 priede pateiktą algoritmą ir šią formulę:

$$p_{i,g,j} = S_{i,g,j} \times (1 + \mu_{i,g,j}) \quad (5),$$

kai:

$p_{i,g,j}$ – notarinio veiksmo vidutinis įkainio įvertis;

$S_{i,g,j}$ – notarinio veiksmo sąnaudos;

$\mu_{i,g,j}$ – faktiškai atsirandanti marža.

6.6. Kryžminio subsidijavimo kriterijus taikomas tokia tvarka:

6.6.1. Nustatomos pelningos bei nuostolingos notarinių veiksmų grupės ir nuostolingi bei pelningi notariniai veiksmai, apskaičiuojant pajamas už atskirus notarinius veiksmus, notarinių veiksmų grupių pajamas už notarinius veiksmus ir faktiškai atsirandančias maržas pagal Metodikos 6.4 papunktyje pateiktą formulę.

6.6.2. Nuostolingų notarinių veiksmų nuostoliai perkeliama pelningiems notariniams veiksams notarinių veiksmų grupėje, o visos notarinės veiksmų grupės nuostoliai paskirstomi pelningiems notariniams veiksams pagal pelningų notarinių veiksmų sąnaudų proporcijas ir pridedama kaip papildoma notarinių veiksmų sąnaudų dalis savikainoje pagal Metodikos 4 priede pateiktą loginę schemą.

6.7. Kiekvieno notaro gaunamas faktinis atlygis apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$\pi_i = I_i - S_i = \sum_{j=1}^K (p_{ij} \times q_{ij}) - \sum_{g=1}^M \left(\sum_{j=1}^{K^g} duf_{i,g,j} + k_{i,g,j} + ps_{i,g,j} \right) \times q_{i,g} \quad (6),$$

kai:

π_i – notaro i gaunamas faktinis atlygis;

I_i – pajamos už notarinius veiksmus;

S_i – notarinių veiksmų sąnaudos;

p_{ij} – notaro i notarinio veiksmo j įkainio įvertis;

q_{ij} – notaro i notarinių veiksmų j skaičius;

$q_{i,g}$ – notaro i notarinių veiksmų grupės g notarinių veiksmų skaičius;

$duf_{i,g}$ – notaro i notarinių veiksmų grupės g darbo užmokesčio fondo dalis savikainoje;

k_i – notaro i kitų kintamųjų sąnaudų dalis savikainoje;

ps_i – notaro i pastoviųjų sąnaudų dalis savikainoje.

6.8. Vidutinis visų notarų gaunamas faktinis atlygis apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$A_{vid} = \frac{\sum_{i=1}^N \pi_i}{N} \quad (7),$$

kai:

A_{vid} – vidutinis visų notarų gaunamas faktinis atlygis;

π_i – notaro i gaunamas faktinis atlygis;

N – notarų skaičius.

7. 2-ajame įkainių nustatymo etape:

7.1. nustatoma marža pagal Metodikos 6.4 papunktyje nurodytą formulę, užtikrinant Metodikos 4.3.2 papunktyje nurodytą vidutinį notaro atlygį. Vidutinis notaro atlygis apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$VNA = ta_{vid} + va_{vid} + pr + ca_{vid} \quad (8),$$

kai:

VNA – vidutinis notarų atlygis;

ta_{vid} – teisėjų darbo užmokesčio vidurkis;

va_{vid} – VVI vadovų darbo užmokesčio vidurkis;

pr – papildomos profesinės veiklos rizikos kompensacija;

ca_{vid} – notaro profesinės veiklos ir civilinės atsakomybės rizikos kompensacija;

7.2. apskaičiuojami nauji įkainiai pagal nustatytą maržą.

8. Į įkainį įtraukiamos sąnaudos papildomų veiksmų, būtinų atliekant notarinį veiksmą, t. y. notarinio dokumento projekto parengimą, privalomų pagal teisės aktus duomenų perdavimą valstybės registrams, surinktų lėšų registrų tvarkytojui administravimą, šalių valios ir aplinkybių, turinčių esminės reikšmės notariniam veiksmui atlikti, išsiaiškinimą.

9. Nustatomi procentiniai įkainiai arba įkainiai, išreikšti sveikaisiais skaičiais. Nustatant procentinius įkainius kartu nustatomas minimalus ir maksimalus įkainių dydis.

10. Naujų notarinių veiksmų įkainiai nustatomi tokia tvarka:

10.1. Notarinis veiksmas priskiriamas vienai iš notarinių veiksmų grupių.

10.2. Taikomas Metodikos 4.1 papunktyje nurodytas kriterijus.

10.3. Sprendžiant, ar notarinis veiksmas yra socialiai jautrus, taikomas Metodikos 4.2 papunktyje nurodytas kriterijus.

10.4. Jeigu naujas notarinis veiksmas laikomas socialiai jautriu, nustatomas vidutinis notarinių veiksmų grupės, kuriai priskiriamas notarinis veiksmas, nuostolingų notarinių veiksmų įkainis ir Metodikos 6.6.2 papunkčio nustatyta tvarka taikomas Metodikos 4.5 papunktyje nurodytas kriterijus. Jeigu naujas notarinis veiksmas nelaikomas socialiai jautriu, nustatomas vidutinis notarinių veiksmų grupės, kuriai yra priskiriamas notarinis veiksmas, įkainis.

11. Įkainių mažinimo ir atleidimo nuo notaro atlyginimo mokėjimo atvejai nustatomi asmenų grupėms:

11.1. atsižvelgiant į jų socialinę padėtį (asmenys, turintys negalią, nedarbingi, sukakęs senatvės pensijos amžių, našlaičiai, tremtiniai, politiniai kaliniai ir pan.) ir turtinę padėtį;

11.2. atsižvelgiant į socialinės politikos tikslus ir (ar) viešojo intereso įgyvendinimą.

IV SKYRIUS

ĮKAINIŲ PERSKAIČIAVIMAS

12. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija kiekvienais kalendoriniais metais iki spalio 1 d.:

12.1. perskaičiuoja Metodikos 4.3.2 papunktyje nurodytą vidutinį notaro atlygį, įvertindama Lietuvos notarų rūmų duomenis apie notarų pagal notarų profesinės civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą gautinas išmokas, vidutinę galimą žalą bei jos tikimybę ir praėjusių kalendorinių metų statistinius duomenis apie teisėjų darbo užmokesčio vidurkį, VVI vadovų darbo užmokesčio vidurkį arba ateinančių kalendorinių metų prognozuojamo teisėjų darbo užmokesčio vidurkį, VVI vadovų darbo užmokesčio vidurkį, jeigu teisėjų ir (ar) VVI vadovų darbo užmokesčių reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka numatomi teisėjų ir (ar) VVI vadovų darbo užmokesčio pasikeitimai;

12.2. apskaičiuoja Metodikos III skyriaus nustatyta tvarka visų notarų gaunamą vidutinį faktinį atlygį;

12.3. įvertina, ar Metodikos 12.2 papunktyje nurodytas naujai apskaičiuotas notaro gaunamas faktinis atlygis atitinka Metodikos 12.1 papunktyje nurodytą apskaičiuotą naują vidutinį notaro atlygį;

12.4. jeigu 2 kalendorinius metus iš eilės nustatomas daugiau kaip 20 proc. neigiamas skirtumas tarp notaro gaunamo vidutinio faktinio atlygio ir naujai apskaičiuoto vidutinio notaro atlygio, Metodikos III skyriaus nustatyta tvarka perskaičiuoja naują maržą;

12.5. jeigu 2 kalendorinius metus iš eilės nustatomas daugiau kaip 20 proc. teigiamas skirtumas tarp notaro gaunamo vidutinio faktinio atlygio ir naujai apskaičiuoto vidutinio notaro atlygio, įvertina vidutinį visų notarų gaunamą faktinį atlygį pagal savivaldybes. Nustačius tolygų vidutinio notarų gaunamo faktinio atlygio didėjimą šalies mastu, Metodikos III skyriaus nustatyta tvarka perskaičiuoja naują maržą. Jeigu šio papunkčio nustatyta tvarka nauja marža nenustatoma, sprendžiama dėl notarų skaičiaus atskirose savivaldybėse, vadovaujantis teisingumo ministro tvirtinama notarų skaičiaus, jų buveinių ir veiklos teritorijos nustatymo metodika.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Teisingumo ministerija ne rečiau kaip kas 3 metus arba ne vėliau kaip per vienus metus nuo įkainio už naujo notarinio veiksmo atlikimą nustatymo dienos kiekvienam notarui elektroniniu paštu išsiunčia Anketą. Notarai ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo Anketos gavimo dienos privalo ją užpildyti ir pateikti nurodydami vidutinę bendrą savo ir padėjėjų darbo laiko dalį, išreikštą procentais, skiriamą konkrečioms notariniams veiksams atlikti pagal notarinių veiksmų grupes.
